

บทความศาสนศาสตร์พระคัมภีร์ใหม่

จริยธรรมตามพระกิตติคุณมาระโก

วิลเลม แดนแฮร์ตอก (Willem den Hertog)

ผู้เขียน

วิลเลม แดนแฮร์ตอก

(Willem den Hertog)

อาจารย์ประจำที่พระ

คริสตธรรมเชียงใหม่

มิชชันนารีสังกตคณะโอ

เอ็มเฟ (OMF)

Apeldoorn

Theological

University (ThM)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาจริยธรรมของสาวกในพระกิตติคุณมาระโก โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Richard Hays ใน *The Moral Vision of the New Testament* แม้ว่าพระกิตติคุณมาระโก จะมีคำสอนทางจริยธรรมที่ชัดเจนน้อยกว่ามัทธิวหรือลูกา แต่กลับเสนอแนวคิดทางจริยธรรมผ่านโครงสร้างเรื่องราวของพระเยซูและสาวก ในช่วงแรก (มาระโก 1:1-8:26) พระเยซูทรงสำแดงฤทธิ์อำนาจผ่านการอัศจรรย์ต่าง ๆ แต่สาวกยังคงไม่เข้าใจว่าพระองค์คือใคร ต่อมา (มาระโก 8:27-10:45) พระเยซูทรงเปิดเผยว่าพระองค์ต้องทนทุกข์และสิ้นพระชนม์ ซึ่งสวนทางกับความคาดหวังของพวกสาวก

กระบวนการเรียนรู้ของเหล่าสาวกถูกนำเสนอผ่านอัศจรรย์เกี่ยวกับการรักษาคนหูหนวกและคนตาบอด ซึ่งเป็นการเปิดตาฝ่ายจิตวิญญาณของเหล่าสาวก ในที่สุด บาร์ทิเมอัสเป็นตัวอย่างของผู้ที่เห็นความจริงและติดตามพระเยซูไปสู่ทางแห่งกางเขน บทความนี้สรุปได้ว่า การเป็นสาวกตามแนวทางของพระธรรมมาระโกคือ การเข้าใจและติดตามพระเยซูในเส้นทางแห่งการเสียสละและการปรนนิบัติผู้อื่น

บทนำ

ในวิชาจริยธรรมคริสเตียนเราจะเน้นการศึกษาประเด็นร้อน ในโลกปัจจุบัน ข้อมูลที่เราใช้จะมาจกพระคัมภีร์เป็นหลักซึ่งเป็นวิธีที่ดีก็จริง แต่บางครั้งมันทำให้เรามองข้ามประเด็นที่พระคัมภีร์อยากจะเน้นได้ พระคัมภีร์ทุกเล่มมีคำสอนจริยธรรมส่วนตัวที่เป็นคำสอนเฉพาะของเล่มนั้น ๆ ซึ่งเชิญชวนให้เราศึกษาจริยธรรมของแต่ละเล่ม ในบทความนี้ผมอยากจะนำผู้อ่านพิจารณาจริยธรรมเฉพาะของพระกิตติคุณมาระโก ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในการเรียนวิชาจริยธรรมที่พระคริสตธรรมเชียงใหม่ ไม่ได้เป็นงานวิจัยของผม แต่ผมใช้งานวิจัยของนักวิชาการชาวอเมริกันชื่อ Richard Hays โดยการสรุปบทหนึ่งของหนังสือ *The Moral Vision of the New Testament*

ใจความ 2 อย่าง

ดูเหมือนว่าพระธรรมมาระโกเกือบไม่ได้สอนจริยธรรมใดๆ โดยเฉพาะเมื่อเราเปรียบเทียบกับพระธรรมมัทธิวหรือลูกา เราต้องค้นคว้าเพื่อจะเจอจริยธรรมของเล่มนี้และเข้าใจโครงสร้างของพระธรรมมาระโกก่อน แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ส่วนแรกคือ การอัศจรรย์ต่าง ๆ (1:1-8:26) ส่วนที่สองเริ่มเมื่อพระเยซูตั้งคำถามต่อสาวกว่า แล้วพวกท่านล่ะคิดว่าเราเป็นใคร (8:27-9:1)

ในส่วนแรกก่อนที่พระเยซูตั้งคำถาม (1:1-8:26) เราเห็นพระเยซูได้ทำการอัศจรรย์หลายอย่าง เช่น รักษาคนหลายคนให้หาย ขับไล่ผีออกจากคน ให้เด็กหนึ่งเป็นขึ้นมาจากความตาย แล้วพระเยซูเลี้ยงคนหลายพันคนสองครั้งโดยมีขนมปังไม่กี่ก้อน ในส่วนแรกนี้ภาพของพระเยซูจะเป็นผู้เปี่ยมด้วยฤทธิ์อำนาจ

แม้ว่าพระเยซูได้ทำการอัศจรรย์ต่าง แต่เหล่าสาวกของพระเยซูก็ยังไม่เข้าใจพระองค์ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อพระเยซูเลี้ยงคนห้าพันคนแล้วโดยมีแค่ขนมปังห้าก้อนกับปลาสองตัว (6:35-44) สาวกก็ยังไม่รู้จะทำอะไรเมื่อมีสถานการณ์คล้ายๆ กันเกิดขึ้นอีกครั้ง (8:1-9) เป็นเหมือนว่าพวกเขาไม่เคยเห็นพระเยซูเลี้ยงคนห้าพันคนมาก่อน

ช่วงเชื่อมโยงต่อเนื่อง

พระธรรมมาระโกบทที่ 8 มีการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องไปถึงส่วนที่สอง หลังจากที่พระเยซูปฏิเสธที่จะให้หมายสำคัญต่อพวกฟาริสี พระเยซูก็นั่งเรือไปข้ามทะเลสาบกาลิลีแล้วพระเยซูเตือนสาวกว่า พวกเขาต้องระวังเชื่อของพวกฟาริสี เหล่าสาวกไม่ได้เข้าใจสิ่งที่พระเยซูตรัสนั้นหมายถึงอะไร พวกเขาคิดว่า พระเยซูตำหนิพวกเขาเพราะพวกเขาเอาขนมปังแค่หนึ่งก้อน ขณะที่พระเยซูไม่ได้พูดถึงขนมปัง แต่พระองค์พูดถึงคำสอนของพวกฟาริสีต่างหาก

พระเยซูประณามการเข้าใจผิดของพวกเขาโดยกล่าวว่า

ทำไมพวกท่านถึงพูดกันเรื่องไม่มีขนมปัง พวกท่านยังไม่รู้และยังไม่เข้าใจหรือ ใจของพวกท่านแข็งกระด้างหรือ มีตาแล้วไม่เห็นหรือ มีหูแล้วไม่ได้ยินหรือ (8:17,18)

การมีตาแต่ยังเห็นไม่ได้ มีหูแต่ไม่ได้ยิน ซึ่งพระเยซูเคยอธิบายเรื่องนี้แล้วผ่านการใช้คำอุปมาในบทที่ 4 พระองค์ใช้คำอุปมาเพื่อคนภายนอกที่ไม่เข้าใจ แล้วพระองค์ก็อ้างอิงถึง อีสยาห์บทที่ 6

แม้พวกเขาหูแล้วหูแล้ว แต่จะมองไม่เห็น แม้ฟังแล้วฟังแล้ว แต่จะไม่เข้าใจ มิฉะนั้นแล้วพวกเขาจะหันกลับมาหาพระเจ้าและได้รับการอภัย (4:12)

ขณะนี้พวกสาวกเป็นเหมือนคนที่อิสยาห์ได้กล่าวไว้ ซึ่งพระเยซูเคยอ้างถึง เท่ากับว่าพวกสาวกกลายเป็นเหมือนคน *ภายนอก* แล้ว และพระเยซูได้ประณามพวกเขา

สรุป ในส่วนแรกของหนังสือมาระโกพระเยซูแสดงฤทธิ์อำนาจของพระองค์ แต่ยังไม่มีการใส่ใจว่า พระเยซูคือใคร แม้แต่เหล่าสาวก พวกเขาก็เป็นเหมือนกับคน *ภายนอก* ที่ยังไม่ได้เห็นหรือได้ยินอะไรใดๆ

การอัครรรยสองเรื่อง

เนื้อหาการประณามของพระเยซูทั้งสองครั้ง มีการอัครรรยสองเรื่อง ในเรื่องแรกคนหูหนวกได้รับการรักษา (7:31-37) ในเรื่องที่สองพระเยซูรักษาคนตาบอดในสองเหตุการณ์ (8:22-26) การอัครรรยสองเรื่องนี้อยู่ในสัญลักษณ์รูปกากบาท (chiasm) มีรูปแบบดังนี้

7:31-37	8:18	8:22-26
คนหูหนวกที่ได้ยิน >	มีตาแต่ไม่เห็นหรือ มีหูแต่ไม่ได้ยินหรือ	< คนตาบอดที่ได้เห็น

ในเป้าหมายของการอัครรรยทั้งสอง มีความหมายเป็นสัญลักษณ์ คนหูหนวกและคนตาบอดเป็นภาพของพวกสาวกของพระเยซูที่ต้องการการรักษาให้หายจากการเป็นคนหูหนวกและคนตาบอดฝ่ายจิตวิญญาณ การรักษาพวกเขาจะไม่เป็นเรื่องง่าย แต่ต้องใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะหายเป็นปกติ

การรักษาเหล่าสาวก

การรักษาเหล่าสาวกเริ่มต้นในบทที่ 8 ข้อ 27 แล้วมันจบในบทที่ 10 ข้อ 45 บริบทนี้อยู่ในส่วนที่สองของหนังสือมาระโก ส่วนที่สองมีสิ่งอัครรรยน้อยมาก ตั้งแต่นี้ไปพระเยซูกำลังทรงสอนความจริงของพระองค์ให้กับพวกสาวก ถึงความหมายแท้จริงของการอัครรรยต่าง ๆ

ในเหตุการณ์การรักษาคนตาบอดสองเรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องที่เราเจอมาแล้วในบริบทการประณามของพระเยซู (8:22-26) เราเห็นแล้วว่า เรื่องนี้เป็นสัญลักษณ์ของการรักษาพวกสาวกที่เกิดขึ้น แต่เหล่าสาวกยังไม่เห็นฝ่ายจิตวิญญาณ เรื่องที่สองเป็นการรักษาบารทิเมอัส บารทิเมอัสรู้

ว่าพระเยซูเป็นบุตรดาวิด เพราะบารทิเมอัสเชื่อในพระเยซู จึงได้รับการรักษาโดยการตรัสสั่งเท่านั้น จากนั้นบารทิเมอัสได้ติดตามพระเยซู

ทันใดนั้นเขาก็มองเห็นได้ และเดินติดตามพระองค์ไป (10:52)

เราจะกลับมาเรียนรู้ถึงความหมายของเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง แต่ขอให้เราดูการรักษาฝ่ายจิต วิญญาณของสาวกก่อน มันเกิดขึ้นอย่างไร มันเริ่มกับจุดเชื่อมโยงในบทที่ 8 ด้วยคำถามของพระเยซู

คนทั้งหลายพูดกันว่าเราเป็นใคร (8:27)

แล้วคำถามต่อมา

แล้วพวกท่านล่ะคิดว่าเราเป็นใคร (8:29)

เราเห็นว่าเปโตร เป็นตัวแทนของเหล่าสาวก เห็นว่าพระเยซูเป็นพระคริสต์ แต่ภาพของพระคริสต์นั้นก็ยังเป็นภาพที่คล้ายๆ กับความคาดหวังของชาวยิวทั่วไป คือกษัตริย์ที่ขับไล่ชาวโรมันออกจากประเทศด้วยสงครามแล้วจะตั้งราชอาณาจักรของอิสราเอลอีกครั้งหนึ่ง

แต่พระเยซูเริ่มสอนพวกเขาว่า พระองค์จำเป็นต้องไปกรุงเยรูซาเล็มแล้วต้องทนทุกข์ ต้องตายแล้วในวันที่สามต้องเป็นขึ้นมาจากความตาย นี่เป็นครั้งแรกในมาระโกที่พระเยซูประกาศว่าพระองค์ต้องตาย

แต่เปโตรทักท้วงพระเยซูทันที ว่ามันจะไม่เกิดขึ้น

พระองค์หันพระพักตร์มามองพวกเขาแล้วตำหนิเปโตรว่า เจ้าซาตาน จงไปให้พ้น เพราะเจ้าคิดอย่างคน ไม่ได้คิดอย่างพระเจ้า (8:33)

ต่อมาพระเยซูเริ่มสอนว่า การเป็นสาวกของพระองค์หมายความว่าอะไร

ถ้าใครต้องการจะตามเรามา ให้คนนั้นปฏิเสธตนเอง รับกางเขนของตนแบกและตามเรามา เพราะว่าใครต้องการจะเอาชีวิตรอด คนนั้นจะเสียชีวิต แต่ใครยอมเสียชีวิตเพราะเห็นแก่เรา และข่าวประเสริฐ คนนั้นจะได้ชีวิตรอด (8:34,35)

ระหว่างการทรงรักษาคนตาบอดทั้งสองเรื่องมีอยู่ 4 ครั้งที่พระเยซูประกาศว่า พระองค์ต้องตาย 3 ใน 4 ครั้งนี้มีรูปแบบคล้ายๆ กับครั้งแรกที่พระเยซูประกาศการทนทุกข์ คือ

1. ประกาศการทนทุกข์และการตาย
2. ความไม่เข้าใจของพวกเขา
3. การสอนเพิ่มเติมของพระเยซูที่อธิบายว่าการเป็นสาวกของพระองค์หมายความว่าอะไร

ในแผนภาพมีลักษณะแบบนี้

การประกาศการทนทุกข์	การไม่เข้าใจ	คำสอนถูกต้อง
8:31	8:32-33	8:34-9:1
9:31	9:33-34	9:35-37
10:32-34	10:35-41	10:42-45

ขอให้เราดูครั้งที่สามที่พระเยซูประกาศอีกว่าพระองค์ต้องไปกรุงเยรูซาเล็มเพื่อตายที่นั่น ความไม่เข้าใจของเหล่าสาวกปรากฏในอีกครั้งคือ ยากอบกับยอห์นบุตรของเศเบดีมาหาพระเยซูแล้วถามพระองค์ว่า

เมื่อพระองค์จะทรงรับเกียรตินั้น ขอให้พวกข้าพระองค์นั่งที่เบื้องขวาพระหัตถ์คนหนึ่ง เบื้องซ้ายคนหนึ่ง (10:37)

ดูเหมือนว่าพวกเขาไม่ได้ยินสิ่งที่พระเยซูตรัสเลย พระเยซูประกาศว่าพระองค์ต้องทนทุกข์และตาย แต่พวกเขาอยากจะได้รับเกียรติมากที่สุดใ้อาณาจักรของพระเจ้ารองจากพระเยซู พวกเขาอยากจะเป็นคนที่สำคัญที่สุดรองจากพระเยซูเท่านั้น

สาวกคนอื่นๆ โกรธพวกเขา เพราะพวกเขาสนใจการเป็นคนสำคัญพระเยซูรองจากเหมือนกัน พระเยซูก็เลยสอนพวกสาวกว่า การเป็นสาวกของพระองค์หมายความว่าอะไร

ท่านทั้งหลายรู้อยู่แล้วว่า คนที่นับว่าเป็นผู้ครอบครองของคนต่างชาติย่อมเป็นเจ้านายอยู่เหนือเขาทั้งหลาย และพวกที่เป็นใหญ่ก็ใช้อำนาจบังคับพวกเขา ในพวกท่านจะไม่เป็นเช่นนั้น แต่ถ้ามีใครต้องการจะเป็นใหญ่ท่ามกลางท่าน คนนั้นจะต้องเป็นผู้ปรนนิบัติของท่านทั้งหลาย และถ้าใครต้องการจะเป็นนาย คนนั้นจะต้องเป็นทาสของคนทั้งหลาย เพราะว่าบุตรมนุษย์ไม่ได้มาเพื่อรับการปรนนิบัติ แต่มาเพื่อจะปรนนิบัติคนอื่น และให้ชีวิตของท่านเป็นค่าไถ่คนจำนวนมาก (10:42-45)

สรุปสั้นๆ ใครที่อยากจะเป็นใหญ่ต้องปรนนิบัติเหมือนพระเยซู

การทรงรักษาเหล่าสาวกเกิดขึ้นในหลายเหตุการณ์ พระเยซูสอนพวกเขาว่า พระเยซูต้องตายและให้ชีวิตของท่านเป็นค่าไถ่คนจำนวนมาก เมื่อมีใครอยากเป็นสาวกของพระองค์ คนนั้นต้องแบกไม้กางเขนแล้วติดตามพระองค์ คนนั้นต้องพร้อมที่จะปรนนิบัติเหมือนพระเยซู

การรักษาบาร์ทิเมอัส

ทันทีหลังจากการสอนนี้มีการทรงรักษาคนตาบอดในเรื่องที่สอง คือการทรงรักษาของบาร์ทิเมอัส เรื่องนี้เต็มไปด้วยความหมายที่เป็นสัญลักษณ์เหมือนกัน พระเยซูทรงรักษาเขาให้หายทันทีโดยการตรัสสั่งเท่านั้น แล้วบาร์ทิเมอัสเห็นอย่างชัดเจนแล้วติดตามพระเยซูไปทันที บาร์ทิเมอัสเป็นภาพของสาวกที่เรียนรู้ที่จะเห็นพระเยซูจริงๆ คือเป็น *พระบุตรของพระเจ้า* ที่มาไถ่เราโดยการตายบนไม้กางเขน (ดู 1:1, 1:11, 9:7, 15:39) แล้วเป็นภาพของสาวกที่เนื่องจากมองเห็นนี้ พวกเขาจะติดตามพระองค์บนเส้นทางของไม้กางเขน

สรุป

จากข้อมูลที่เราเจอในมาระโกนี้เราสามารถสรุปการสอนของพระเยซูเกี่ยวกับจริยธรรมของสาวกผ่านบริบทที่สั้นกระชับแต่ได้ชี้ถึงแก่นแท้ของการเป็นสาวกของพระเยซู ประเด็นสำคัญอยู่ที่การมองว่า พระเยซูเป็นใครกันแน่ คือ *พระบุตรของพระเจ้า* ที่ไปถึงกรุงเยรูซาเล็มเพื่อตายบนไม้กางเขนแทนเรา ผู้ที่

ไม่ได้มาเพื่อรับการปรนนิบัติ แต่มาเพื่อจะปรนนิบัติคนอื่น และให้ชีวิตของท่านเป็นค่าไถ่คนจำนวนมาก (10:45)

ใครที่เห็นแล้วว่าพระเยซูเป็นใคร คนนั้นก็จะเป็นสาวกของพระองค์ที่จะเดินตามพระองค์ไป การเดินตามนี้หมายความว่าอะไร เราเห็นแล้วในการสอนของพระเยซูทุกครั้งที่ว่าสาวกยังไม่เข้าใจการประกาศของพระเยซูที่พระองค์ต้องทนทุกข์และจะต้องตาย มันหมายความว่า เราต้องปฏิเสธตัวเองแล้วแบกไม้กางเขนของเรา และเราต้องปรนนิบัติคนอื่น ไม่ใช่ควบคุมเป็นนายคนอื่น

มาระโกสอนเราว่า การเป็นสาวกต้องแลกด้วยเกือบทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตและเป็นการมอบชีวิตของเราให้กับพระเยซู เป็นการปฏิเสธตัวเองแล้วเดินบนทางของพระองค์ เป็นการปรนนิบัติพระองค์โดยการปรนนิบัติคนอื่น ๆ นี่เป็นภาพของพระเยซูที่แท้จริงในพระธรรมมาระโก